

KAMUNUN BİLGİLENDİRİLMESİ

BÖLÜM 1

- **İşletmecinin ismi ve kuruluşun tam adresi:**

Unvan: Eti Bakır A.Ş. Mazıdağı İşletmesi

Adres: Poyraz Mah. 47700 Mazıdağı Mardin / Türkiye

- **“Güvenlik Raporu” hazırlanması:**

Seveso direktifi olarak bilinen regülasyon ülkemizde son olarak; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı tarafından 4/7/2012 tarihli ve 2012/18/AB sayılı Konsey Direktifi dikkate alınarak yeni “Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” Resmî Gazete’de 2 Mart 2019 tarih ve 30702 sayı ile yayınlanmıştır.

Kuruluşumuz “Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” hükümlerine tâbidir. Yönetmelik Madde 7’de belirtilen bildirim Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bildirim sistemi (BEKRA) kullanarak beyanı yapılmıştır. BEKRA bildirimi çerçevesinde kuruluşumuz “Üst Seviyeli” kuruluş olarak belirlenmiştir. Yönetmelik Madde 11 gereğince kuruluşumuz tarafından “Güvenlik Raporu” hazırlanmıştır.

- **Kuruluşumuzda gerçekleştirilen faaliyetler:**

Mazıdağı Fosfat Tesisleri, 1.1 milyar Dolarlık yatırım ile entegre gübre ve metal geri kazanım fabrikası olarak 2018 yılında Mardin’de faaliyete geçmiştir. 2011 yılında de Cengiz Holding bünyesine katılan Mardin’deki Mazıdağı Fosfat Tesisleri’nin yıllık fosfat kayası üretim kapasitesi 550.000 tonun üzerindedir. Yeni entegre gübre ve metal geri kazanım fabrikası, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinin en büyük özel sektör yatırımı durumundadır. Tesisin hammaddesinin yüzde 85’inin yurt içinden sağlanmaktadır. Tesis, ihtiyacı olan elektriğin bir kısmını da kendisi üretmekte olup, fabrikanın ilk etapta Türkiye’deki gübre pazarının yüzde 20’sine sahip olması planlanmaktadır. Yılda 200 bin ton DAP, 550 bin ton da NP olmak üzere 750 bin ton gübre üretecek olan Mazıdağı Fosfat ve Gübre Fabrikası, bölgenin tek gübre fabrikası olma özelliğini taşımakta olup ve Harran Ovası ile GAP’ın gübre ihtiyacının tamamını karşılamayı hedeflemektedir.

Eti Bakır A.Ş. Mazıdağı Fosfat Tesisleri, Diyarbakır’a 90 km, Mardin’e 65 km ve İskenderun limanına 520 km mesafededir. İşletmemiz tarım ülkesi olan Türkiye’nin ithalata bağımlı olduğu gübre ihtiyacının bir kısmını karşılamak, bölgede istihdam oluşturmak ve ülkemiz ekonomisine katkıda bulunmak üzere faaliyete geçirilmiştir. Ayrıca, çevreye duyarlı olan Eti Bakır A.Ş. Mazıdağı İşletmesinde, en son teknoloji ile donatılmış arıtma ve geri kazanım prosesleri kullanılmaktadır.

- **Kuruluşumuzda BEKRA kapsamında bulunan kimyasallar ve tehlike özellikleri aşağıda verilmiştir:**

Susuz Amonyak; H221: Alevlenir gaz,

H331: Solunması halinde toksiktir.

H400: Sucul ortamda çok toksiktir.

Sodyum Hipoklorit; H314: Ciddi cilt yanıklarına ve göz hasarına yol açar.

H400: Sucul ortamda çok toksiktir.

Çinko Karbonat; H400: Sucul ortamda çok toksiktir.

H411: Sucul ortamda uzun süre kalıcı, çok toksik etki.

Oksijen; H270: Yangına yol açabilir veya yangını şiddetlendirebilir; oksitleyici

Anti Kek; H315: Cilt tahrişine yol açar.

H318: Ciddi göz hasarına yol açar.

H373: Uzun süreli veya tekrarlı maruz kalma sonucu organlarda hasara yol açabilir.

H400: Sucul ortamda çok toksiktir.

H411: Sucul ortamda uzun süre kalıcı, çok toksik etki.

LIX 984 N; H227: Yanıcı sıvı.

H318: Ciddi göz hasarına yol açar.

H315: Cilt tahrişine yol açar.

H317: Alerjik cilt reaksiyonlarına yol açar.

H304: Solunum yoluna nüfuzu ve yutulması halinde öldürücüdür.

H360: Doğmamış çocukta hasara yol açabilir veya üremeye zarar verebilir.

H400: Sucul ortamda çok toksiktir.

H410: Sucul ortamda uzun süre kalıcı, çok toksik etki.

Kobalt Karbonat; H341: Genetik hasara yol açma şüphesi var.

H334: Solunması halinde nefes alma zorlukları, astım nöbetleri veya alerjiye yol açabilir.

H317: Alerjik cilt reaksiyonlarına yol açar.

H400: Sucul ortamda çok toksiktir.

H410: Sucul ortamda uzun süre kalıcı, çok toksik etki.

H302: Yutulması halinde zararlıdır.

- **Büyük bir kaza olması durumunda yapılması gereken hususlar şunlardır:**

Kuruluşumuzda acil durumlara hazırlık için yılda en az bir defa tatbikat yapmaktadır. Acil Durum Eylem Planı ve müdahale için tüm alt yapı hazırlıkları ile ekipler oluşturulmuştur.

Kuruluşumuzda meydana gelebilecek bir endüstriyel kaza durumunda aşağıdaki adımlar izlenmelidir:

Kuruluşumuzda meydana gelebilecek kimyasal ürünleri içeren bir kazayı öğrenirseniz, lütfen aşağıdaki bilgilere dikkat edin. Bunu yaparken, kişisel korunmanıza ve hepimiz için etkili müdahaleye katkıda bulunursunuz.

Nasıl bilgilendirilirim?

- ✓ Polis / itfaiye araçları
- ✓ Hoparlör duyuruları, sirenler
- ✓ Radyo ve TV anonsları

Tehlikeyi nasıl tanıyabilirim?

- ✓ Görünür işaretlerle (örn. Duman, ateş),
- ✓ Koku ile,
- ✓ Yüksek bir patlama ile,

- ✓ Mide bulantısı gibi vücut reaksiyonları yoluyla,
- ✓ Göz tahrişi, baş ağrısı vb.

Önce ne yapmam gerekiyor?

- ✓ Kaza mahallinden uzak durun,
- ✓ Kaza yerini ziyaret etmeyin,
- ✓ Çocukları eve getirin, dışarda oynamalarına izin vermeyin,
- ✓ Engellilere ve yaşlılara yardım edin,
- ✓ Yoldan geçenlere de yardım edin, gerekirse korunmaları için bina içine davet edin,
- ✓ Pencere ve kapıları kapatın,
- ✓ Ev ve arabadaki klimayı ve havalandırmayı veya pencere ile kapıları kapatın.

Sonra ne yapacağım?

- ✓ Acil durum ve kurtarma servislerinin talimatlarını izleyin.
- ✓ Olası patlama riski nedeniyle açık alevden (örn. Sigara, ocağın yakılması vb.) kaçınin.
- ✓ Şayet televizyon veya radyodan alandan uzaklaşmanız istendi ise. Evden çıkın ve yüksek koddan bulunan alanlara doru gidin, kaza mahallinden uzaklaşın.

Hiçbir koşulda ne yapmamalıyım?

- ✓ Yangın ve polis acil durum telefon numaralarını gereksiz sorgularla engellemeyin.
- ✓ İstenmeden evi terk etmeyin ve yürüyerek veya araba ile kaçmayın. Yani sadece kendinizi tehlikeye atarsınız.

BÖLÜM 2

- **Kuruluştta meydana gelebilecek senaryo edilen büyük kazalar ile bunların kontrolüne ilişkin önlemler hakkındaki özet bilgi ile insan sağlığına ve çevreye olan potansiyel etkileri de dâhil olmak üzere büyük kaza tehlikelerine ilişkin genel bilgi,**

Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik kapsamında kuruluştta amonyak, susuz kimyasalı tehlikeli kimyasal olarak belirlenmiştir. Amonyak, susuz kimyasalı ciddi cilt yanıklarına ve göz hasarına yol açmakta, solunması halinde toksik, sucul ortamda uzun süre kalıcı, çok toksik etkiye sahip bir kimyasaldır. Toksik bulut olmak üzere 4 senaryo çalışılmıştır.

Toksik olan maddelerin salınımı potansiyel etkisi ve kaza sonucu;

1. Toksik maddelerin atmosferine salınmasıyla ilişkili etkiler, toksik buluta maruz kalma süresine bağlı olarak insan sağlığına zarar verebilir.
 2. Çevre için zararlı kimyasallar fabrika içerisinde yayılarak toprakta, suda vb. çevresel kirliliğe sebep olabilir.
 3. Yangın durumunda fabrika tesislerinin ötesinde rüzgar yönünde mahalleye ulaşabilecek duman ve gazları oluşur. Yanma gazları, yanma ürünlerini karbon dioksit, karbon monoksit, azot dioksit, farklı toksik gazlar, su buharı ve kurum içerir.
 4. Bununla birlikte, eksik yanmış başlangıç kimyasal gazları da bulunabilir.
 5. İnsan sağlığı, mülkiyeti ve çevre üzerinde etki oluşabilir.
- **Kuruluşumuz, büyük endüstriyel kazalarla başa çıkmak ve bunların etkilerini en aza indirmek için, özellikle acil hizmet birimleriyle irtibata geçmek de dâhil olmak üzere, tesisteki yeterli düzenlemeleri yapmıştır.**
 - **Herhangi büyük endüstriyel kazaya müdahale için acil hizmet birimleriyle iş birliği yapılmıştır.**